

BURGUEÑO, Jesús; Ferran LASSO DE LA VEGA (2003). *Història del mapa municipal de Catalunya*. Barcelona: Direcció General d'Administració Local (Generalitat de Catalunya).

CASASSAS, Lluís; Joaquim CLUSA (1981). *L'organització territorial de Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

LLUCH, Enric; Oriol NELLO (1983). *La gènesi de la divisió territorial de Catalunya. Edició de documents de l'arxiu de la Ponència (1931-1936)*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

— (1984). *El debat de la divisió territorial de Catalunya. Edició d'estudis, propostes i documents (1939-1983)*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

OLIVERAS, Josep; Xavier FORCADELL [ed.] (2014). "L'organització territorial dels governs locals", *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, núm. 78, p. 7-109.

TORT, Joan; Valerià PAÛL; Joan MALUQUER [ed.] (2008). *L'organització del territori, un repte per al segle XXI?* Barcelona: Fundació Universitat Catalana d'Estiu; Galerada.

La gestió jurídica municipal i nous reptes organitzatius

Catalunya no disposa encara avui d'un model d'organització territorial propi i plenament adaptat a les exigències d'una democràcia local avançada i del segle XXI. Aquesta afirmació és punyent i explica moltes coses, de fet explica en bona part la nostra realitat institucional. L'explica també que algunes qüestions especialment connexes, com per exemple l'aprovació d'una llei electoral pròpia, esdevé encara una assignatura pendent després de més de 40 anys des del restabliment de la Generalitat de Catalunya. Les causes que han motivat aquesta situació són diverses i moltes certament ens venen imposades per una determinada interpretació excessivament restringida del text constitucional i la normativa bàsica estatal, però bona part d'aquestes també es deuen al fet que a Catalunya no hem tingut especial perícia en afrontar i concretar un de-

bat com aquest, un debat polític, jurídic, geogràfic, econòmic, social... un debat en definitiva de com volem organitzar la Catalunya del segle XXI, en clau local i institucional.

Han existit diversos treballs i propostes en les darrers dècades, però en aquest camp els fracassos es compten més que no pas els encerts. No hi ha model, i en termes institucionals i polítics gairebé ni se'n parla, i quan es fa és per advertir llurs dificultats o per tirar pilotes endavant.

He dedicat molts anys de la meua vida acadèmica i professional a aquesta temàtica, i entre d'altres, he arribat a una conclusió: no podem afrontar aquest fet i dibuixar un model si no plantegem alhora el debat des de la planta territorial, el règim jurídic local i prestacional i el sistema de finançament. Si no es conjuga tot a la vegada, de forma conjunta, el plantejament és coix. I és que per més que insistim en disposar d'una determinada planta territorial municipal si després la capacitat de gestió local i el fi-

nançament és inexistent, aquesta perd sentit. O per més que vulguem desdibuixar determinades entitats supramunicipals si són aquestes les que compten amb el finançament garantit, se'n parla de la seva supressió a les tribunes però pocs s'hi atreueixen a plantejar-ho seriosament en l'acció política. I altrament per més que vulguem potenciar altres entitats supramunicipals, si no compten amb un bon finançament ningú se les creu, ni gairebé les espera.

És per això que el debat és més difícil encara, conjugant-ho tot, però no per aquest motiu no s'ha d'afrontar. És més, les institucions, i el funcionament normal i democràtic d'aquestes, estan per resoldre i afrontar els debats complexos quan són estructurals d'un país.

Aquesta és la realitat que hem tingut en les darreres dècades, però ara després de la COVID-19 tot plegat no farà més que agreujar-se. I em preocupa. Em preocupa aquesta inacció en tots els terrenys descrits, però especialment avui pel que fa al règim jurídic i organitzatiu local. Més que mai és urgent que s'inverteixi en administració i govern interior. Dissortadament en la gestió diària de la vida municipal conflueixen ara problemes atàvics sense resoldre amb reptes de primer ordre en clau ja de present (tecnològic). Així, fa falta posar més que mai l'acció política i legislativa en modernitzar el corpus jurídic català en aquesta matèria interna i organitzativa per tal que ens permeti almenys posar les bases d'una vida municipal dinàmica i pròpia del segle XXI. I això avui passa per afrontar uns relleus intergeneracionals a la funció pública que percentualment són molt significatius i on convé traspasar també aprenentatges entre generacions; millorar i resoldre les taxes d'interinatge existents; professionalitzar les plantilles i l'alta direcció pública professional (lluny de la politització); digitalitzar el funcionament administratiu municipal (que necessàriament implica enxarxar Catalunya amb tecnologia, i aquest tema hauria de ser clau en els fons euro-

peus estructurals anunciats, Next Generation EU); facilitar una nova forma d'organització del treball a distància que alhora comporta un nou marc relacional que facilita a més l'organització territorial i la lluita contra el despoblament de determinats territoris; una major col·laboració especialitzada tècnica i material dels governs supramunicipals envers els ajuntaments, més enllà de la típica cooperació econòmica dependent; la introducció de la robòtica i la intel·ligència artificial per a moltes tasques sense valor afegit... però el que per a mi és més important: la necessària captació del talent, especialment el més jove, per contribuir a fer tot això possible en les properes dècades. I això passa per fer una funció pública catalana més atractiva, amb uns sistemes de selecció més adaptats als nous temps. Però passa també per fer molta pedagogia de la dinàmica i evolutiva vida municipal arreu, sobretot a les universitats. Podríem començar per explicar als nous graduats que mentre molts marxen fora del país a buscar feina de la seva especialitat perquè aquí no en troben, al bell mig del Berguedà distintes convocatòries de feina municipal especialitzada queden vacants per manca de candidats, o el que és el mateix per manca de coneixement i difusió.

I tot això també és treballar en definitiva per un nou model d'organització territorial, en aquest cas des de la base, però és que la vida local l'hem de modernitzar des de ja, i justament des de la base si no volem quedar-nos aturats. I ja sabem el que deia sobre això el més gran d'entre els presidents:

“No hi ha perill més gros que la immobilitat: restar aturat és morir. Qui no es transformi intensament i de pressa en tots els ordres, avançant-se a les exigències del nou ambient universal, o deixarà d'ésser o esdevindrà monjoia humil, mostra d'un passat caigut al marge d'una humanitat fortament transmutada” (Enric Prat de la Riba).

Xavier Forcadell i Esteller